

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

EU-formandskabssekretariat,
Internationalt og Nordatlanten
Den 11. juni 2025
FVM 446

SAMLENOTAT

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2021/2115 med hensyn til konditionalitet, interventionstyper i form af direkte betalinger og landdistriktsudvikling og årlige præstationsrapporter og forordning (EU) 2021/2116 med hensyn til suspension af betalinger, den årlige præstationsafstemning og kontroller og sanktioner
- *Nyt forhandlingsoplæg*
KOM (2025) 236

Side 2

NOTAT

1. **Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2021/2115 med hensyn til konditionalitet, interventions typer i form af direkte betalinger og landdistriktsudvikling og årlige præstationsrapporter og forordning (EU) 2021/2116 med hensyn til suspension af betalinger, den årlige præstationsafstemning og kontroller og sanktioner KOM (2025) 236**

Revideret genoptryk af udvidet grund- og nærhedsnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. juni 2025. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 14. maj 2025 fremlagt forslag til ændring af forordning (EU) 2021/2115 om regler for støtte til strategiske planer samt (EU) 2021/2116 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik. Forslaget giver bl.a. nye muligheder og fleksibilitet ved at introducere nye støttemuligheder, som medlemsstaterne kan anvende til støtte af landmændenes implementering af nationale krav, forenkling af medlemsstaternes præstationsrapportering, forenkling af regler og bedre mulighed for støtte til små landbrug, flere værktøjer til krisehåndtering i landbruget, forenklede regler vedrørende kontrol, bedre muligheder for at støtte unge landmænds investeringer samt ændring af de basiskrav, som økologer skal efterleve. Forslaget skønnes at have en meget begrænset negativ virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark på grund af undtagelser for økologiske bedrifter, idet regeringen dog finder, at Kommissionen bør tilvejebringe en konsekvensvurdering af forslaget i overensstemmelse med principperne om bedre regulering, endvidere skønnes begrænsede økonomiske konsekvenser. Regeringen støtter, at der sættes fokus på forenkling og bedre regulering i EU-lovgivningen, hvorfor regeringen overordnet støtter Kommissionens forslag om forenkling af den fælles landbrugspolitik, der giver medlemsstaterne større fleksibilitet i implementeringen af den fælles landbrugspolitik og regeringen ønsker at begrænse de administrative omkostninger ved forslaget. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har den 14. maj 2025 fremlagt forslag til ændring af forordning (EU) 2021/2115 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik, og af forordning (EU) 2021/2116 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik. Forslaget er endnu ikke oversendt i dansk sprogversion.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Forslaget kommer i forlængelse af Kommissionens forenklingdagsorden. Kommissionen anfører, at forslaget imødekommer opfordringer fra landmænd og medlemsstater om at gennemføre regelforenkling og lette de administrative byrder for landmænd og de nationale administrationer, samt at det muliggør en mere fleksibel implementering, der bedre kan tage højde for forskellene i EU. De væsentligste elementer i forslaget er:

Konditionalitet

Forslaget fastsætter, at landmænd, som er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion, derved anses for at overholde en række elementer under konditionalitet for så vidt angår følgende krav om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM):

- GLM 1 om opretholdelse af permanente græsarealer,
- GLM 3 om forbud med afbrænding af stubmarker,
- GLM 4 om bræmmer langs søer og vandløb,
- GLM 5 om jorderosion,
- GLM 6 om minimumsjorddække og GLM 7 om afgrøderotation på omdriftsarealer.

Landmænd i Danmark, som er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion, vil herefter være omfattet af følgende konditionalitetskrav:

- GLM 2 om beskyttelse af vådområder og tørveområder,
- GLM 9 om forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer, der er udpeget som miljøfølsomme permanente græsarealer i Natura 2000-områder, og
- GLM 10 om mindsteandel af bedriftens omdriftsarealer afsat til ikkeproduktive elementer og arealer.

Forslaget åbner mulighed for, at medlemsstaterne i den strategiske plan kan beskrive, hvorledes GLM-normerne gennemføres, så de er i overensstemmelse med eksisterende obligatoriske krav etableret i national lovgivning og ikke går ud over disse. Det er under forudsætning af, at disse eksisterende nationale obligatoriske krav er i overensstemmelse med vedkommende GLM-norm.

For GLM 1 om opretholdelse af permanente græsarealer i forhold til det samlede landbrugsareal, medfører forslaget en ændring fra 5 pct. til 10 pct. for det maksimale fald i det permanente græsareals andel af det samlede landbrugsareal. Hvis faldet er højere, skal permanente græsarealer omlagt til anden afgrøde genetableres som permanent græsareal. Endvidere åbner forslaget mulighed for, at medlemsstaterne kan beslutte at forlænge perioden, der fastsætter, hvornår et areal med græs opnår status som permanent græsareal. Medlemsstaterne kan beslutte at forlænge perioden, hvor arealer kan have plantedække i form af græs eller andet grøntfoder, fra 5 år til 7 år, før arealet overgår til status af permanent græsareal.

Forslaget fastlægger, at de mindste landbrug under 10 hektar støtteberettiget areal er fritaget fra kontrol og administrative sanktioner under kontrolsystemet for konditionalitet. Dette er en præcisering i forhold til de nuværende regler, hvor det er landbrugsarealet, og hvor der ikke skeles til, hvorvidt dele af arealet ikke er støtteberettiget. Forslaget ophæver desuden medlemsstaternes forpligtelse til at foretage en årlig evaluering af kontrolsystemet for konditionalitet.

Støtte til mindre landbrug

De nuværende regler giver mulighed for, at medlemsstaterne kan etablere en støtte til mindre landbrug, og eventuelt fastsætte forenklede regler. Ordningen anvendes ikke i Danmark. Forslaget åbner mulighed for, at den årlige betaling, der kan ydes i form af et fast beløb under ordningen, kan øges fra 1.250 euro til 2.500 euro. Derudover kan medlemsstaten beslutte, at betalingen til mindre landbrug ikke skal erstatte betalinger, der kan søges under bio-ordningerne. Derved kan mindre landbrug under ordningen få mulighed for også at søge ind i bio-ordningerne. Videre foreslås, at disse mindre landbrug undtages konditionalitet, idet kontrolsystemet og administrative sanktioner for konditionalitet ikke anvendes for modtagere af støtte til mindre landbrug. Det bemærkes, at dette alene har effekt, hvis de mindre land-

brug ikke allerede er undtaget, jf. undtagelsen for kontrol og sanktioner under konditionalitet for bedrifter under 10 hektar. Der indføres endvidere mulighed for en ny støtteordning for forretningsudvikling af små landbrugsbedrifter, hvorefter der kan ydes investeringsstøtte på maksimalt 50.000 euro.

Krisestøtte og risikostyring

Forslaget åbner mulighed for at yde supplerende krisestøtte til modtagere af direkte betalinger, som er berørt af naturkatastrofer, ugunstige klimatiske begivenheder eller katastrofale begivenheder. Der gives mulighed for at etablere ordninger under både søjle 1 og 2. Betalingen har til formål at sikre fortsættelse af de berørte landmænds landbrugsaktivitet. Medlemsstaterne skal nærmere specificere betingelserne i deres strategiske planer. Støtten er betinget af, at den kompetente myndighed i medlemsstaten anerkender, at en naturkatastrofe, ugunstig klimatisk begivenhed eller katastrofal begivenhed har fundet sted. Derudover skal begivenhederne direkte have forårsaget en skade, der har resulteret i ødelæggelse af mindst 30 pct. af landmandens gennemsnitlige årlige produktion. Støtten skal målrettes til de landmænd, der er mest berørt af de pågældende begivenheder. Medlemsstaterne fastsætter støttesatser med henblik på kompensation for produktionstab. Disse satser skal være højere for landmænd, der er dækket af en forsikringsordning eller et andet risikostyringsværktøj. Medlemsstaten kan beslutte at medfinansiere betalingen med national finansiering op til 200 pct. under søjle 1. Under søjle 2 finder de nuværende regler om national medfinansiering anvendelse. Krisebetalinger skal opfylde kravene i henhold til WTO-aftalen om landbrug til betalinger (grøn boks) for hjælp ved naturkatastrofer og er ikke omfattet af reglerne om konditionalitet.

Ifølge forslaget fastsættes et finansielt loft for det beløb, som medlemsstaterne fra kalenderåret 2025 kan reservere til sådanne krisebetalinger. Hvis en medlemsstat anvender muligheden for krisestøtte i begge søjler, udgør loftet 3 pct. af den samlede finansielle tildeling til de to søjler, mens loftet øges med en tredjedel, hvis man alene anvender instrumentet i søjle 1. For Danmark er beløbet i hvert af kalenderårene 2025 og 2026 fastsat til henholdsvis 28,1 mio. euro (ca. 210 mio. kr.), som vil kunne hæves til 37,5 mio. euro (ca. 280 mio. kr.), såfremt udbetaling alene sker under direkte betalinger i søjle 1.

Forslaget indebærer, at landbrugsreserven ikke længere kan anvendes til finansiering af foranstaltninger, der yder støtte til landmænd berørt af naturkatastrofer, ugunstige klimatiske begivenheder eller katastrofale begivenheder.

Tiltag målrettet unge landmænd

For unge landmænd foreslås, at medlemsstaterne ved beregning af kompensation for tab som følge af kriser i landbrugssektoren kan anvende en passende alternativ vurdering til beregning af tabene for unge landmænd og nye landmænd. For unge landmænd gives mulighed for, at medlemsstaten kan yde støtte til investeringer med henblik på at opfylde kravene i EU-retten i højst 36 måneder fra datoen for etablering, eller indtil der er gennemført de handlinger, der er fastlagt i den unge landmands forretningsplan. Der kan i dag maksimalt ydes støtte i op til 24 måneder, efter krav er indført.

Støtte til frugt og grøntsektoren

Det gøres enklere for producentorganisationer i frugt og grøntsektoren at modtage den forhøjede sats på 0,5 pct. point ved at gennemføre interventioner under en af de særligt prioriterede målsætninger vedrørende bl.a. grønne tiltag målrettet klima og miljø samt markedsføring. Det er fortsat en forudsætning for at anvende den forhøjede sats for finansiell støtte, at beløbet udelukkende anvendes til finansiering af interventioner knyttet til de nævnte målsætninger.

Regler vedrørende grønne ordninger (søjle 1 og søjle 2)

Med forslaget sker der en højere grad af ensretning af reglerne for de grønne bio-ordninger under søjle 1 med sigte på miljø, klima, biodiversitet og dyrevelfærd og de grønne ordninger under søjle 2. Ifølge forslaget forlænges perioden, hvor medlemsstaten kan beslutte at yde betalinger under ordninger med miljømæssige og klimarelaterede forpligtelser samt bioordninger, der bidrager til opfyldelse af krav pålagt ifølge national lovgivning, som går ud over de tilsvarende obligatoriske minimumskrav, der er fastsat i EU-lovgivning. Den nuværende tidsbegrænsning på 24 måneder fra den dato, hvor kravene bliver obligatoriske for bedriften, ophører.

Forslaget åbner desuden mulighed for, at medlemsstaten for GLM 2 normen (beskyttelse af vådområder og tørveområder) kan beslutte at fravige betingelsen om, at betalinger ydet under ordninger med miljømæssige og klimarelaterede forpligtelser, bioordninger samt områdespecifikke ulemper skal dække forpligtelser, som er mere vidtgående end kravene fastsat for GLM 2 normen. Forslaget åbner dermed mulighed for, at medlemsstaten kan beslutte at yde betalinger til dækning af ekstraomkostninger og tabt indkomst som følge af krav fastsat ifølge GLM 2 normen.

Forslaget åbner endvidere mulighed for, at medlemsstaten i større omfang kan yde støtte i forhold til antal dyreenheder frem for antal hektarer f.eks. ved støtte til økologi.

Investeringer

Forslaget forlænger perioden, hvor medlemsstaten kan yde støtte til investeringer til opfyldelse af nye krav, som landmænd pålægges i henhold til EU-retten, fra 24 måneder til 36 måneder fra den dato, hvor de bliver obligatoriske for bedriften.

Udgifters støtteberettigelse

Forslaget medfører en ændring af tidspunktet for, hvornår udgifter afholdt under Den Europæiske Garantifond er støtteberettigede til refusion fra Kommissionen ved ændring af den strategiske plan. Tidspunktet ændres fra Kommissionens godkendelse af den strategiske plan til datoen, hvor ændringen af den strategiske plan træder i kraft, dog tidligst fra datoen for fremsendelsen af ændringsanmodningen til Kommissionen eller fra datoen for fremsendelse af en notifikation til Kommissionen. Forslaget medfører desuden, at i nødstilfælde, som f.eks. naturkatastrofer, katastrofale begivenheder, ugunstige klimatiske begivenheder eller pludselig ændring i de socioøkonomiske forhold, kan udgifter, der er finansieret under Landdistriktsfonden (ELFUL) og relateret til en ændring af den strategiske plan, være støtteberettigede fra den dato, hvor begivenheden fandt sted.

Ændring af de strategiske planer

Forslaget præciserer, at medlemsstaterne kan ændre deres strategiske planer i form af en strategisk ændring eller via en notifikation. Strategiske ændringer omfatter: 1) ændringer, der indfører nye ordninger eller sletter ordninger i den strategiske plan; 2) ændringer, der medfører ændring af milepæle eller mål under nærmere fastlagte resultatindikatorer; 3) ændringer vedrørende finansielle tildelinger, f.eks. nedsættelse af betalinger for den grundlæggende indkomststøtte, ændringer vedrørende minimumsbeløb for finansielle tildelinger til interventioner med fokus på miljø og klima, støtte til unge landmænd, støtte til bio-ordninger og beslutninger om overførsel af midler fra søjle 1 til søjle 2; samt 4) ændringer af mål- og finansieringsplanerne i den strategiske plan mv. Forslaget medfører desuden, at Kommissionen skal fremsætte bemærkninger inden for 30 arbejdsdage efter modtagelsen af det strategiske ændringsforslag. Ifølge de nuværende bestemmelser kan Kommissionen fremsætte bemærkninger til de fremsendte ændringsforslag. Forslaget indebærer, at en strategisk ændring vedrørende Den Europæiske Garantifond får virkning fra en dato, der fastlægges af medlemsstaten, men dette kan ikke være tidligere end datoen for fremsendelsen af ændringsforslaget til Kommissionen. Desuden medfører forslaget, at medlemsstaterne til enhver tid kan foretage og anvende ændringer i elementer i deres strategiske plan, der ikke er

strategiske ændringer. Sådanne ændringer skal notificeres til Kommissionen på det tidspunkt, hvor medlemsstaten begynder at anvende dem. Kommissionen har dog mulighed for at gøre indsigelse.

Forslaget medfører, at hver medlemsstat ikke skal vurdere, om deres strategiske plan skal ændres, hvis der foretages en ændring i en af de EU-retsakter inden for miljø og klima, der fremgår af bilag XIII til forordningen. Forpligtelsen til denne vurdering gælder ifølge de nugældende regler frem til udgangen af 2025. Ligeledes foreslås, at Kommissionen ikke skal revidere listen i bilag XIII senest den 31. december 2025.

Præsentationsafstemning

Forslaget indebærer, at den årlige præstationsafstemning afskaffes. Dette indebærer, at Kommissionen ikke længere har mulighed for at reducere eller suspendere EU-refusion, som følge af konstaterede afvigelser imellem de planlagte enhedsbeløb i den strategiske plan og de tilsvarende realiserede enhedsbeløb, som afrapporteres i præstationsrapporten. Det medfører en administrativ lettelse i forbindelse med udarbejdelse af præstationsrapporten. Derudover fjerner det også en risiko for reduktion/suspension af EU-midler. Ændringen medfører ikke markante indholdsmæssige ændringer til selve præstationsrapporten, som fortsat skal indeholde enhedsbeløb. Præstationsrapporten skal fortsat fremsendes til Kommissionen samtidig med årsregnskabet, og forklaringer på afvigelser skal indgå som en del af præstationsrapporten.

Endelig medfører forslaget, at der foretages justeringer med henblik på at forlænge Kommissionens samlede behandlingstid af rapporten. I praksis betyder dette, at Kommissionen får op til 15 arbejdsdage mere til at behandle rapporten oven i de nuværende 30 arbejdsdage.

Datadeling og styring af interoperabilitet

Forslaget indeholder en ny bestemmelse om datadeling. Hver medlemsstat skal udpege en myndighed, der er ansvarlig for interoperabilitet, dvs. dataudveksling mellem forskellige systemer, i dette tilfælde angående data om implementering og administration af den fælles landbrugspolitik. Myndigheden, der er ansvarlig for at implementere og vedligeholde interoperabilitet, skal udarbejde en handlingsplan til Kommissionen for processen senest den 16. september 2026. Medlemsstaterne skal så vidt muligt basere rapporten på et princip om, at data alene indhentes én gang fra landmanden med henblik på genbrug af data. Myndigheden skal efterfølgende gøre sit yderste for at indarbejde Kommissionens bemærkninger til handlingsplanen. Der vil være tale om potentielt omfattende systemtilpasninger, der skal gøre det muligt at sammenkøre data om tilskud og regulering nationalt samt på tværs af grænser. Forslaget understøtter et generelt ønske fra Kommissionen om at lette landmændenes rapporteringsforpligtelser og om at kunne sammenkøre data fra medlemsstaternes rapporteringer, særligt i forhold til EU-tilskud, landbrugspolitik og landmænd.

Kvalitetsevaluering

Kommissionen foreslår en ensretning af reglerne vedrørende kvalitetsvurdering af identifikationssystemet for landbrugsparceller, af det geo-spatiale ansøgningssystem og arealovervågningssystemet, hvorefter medlemsstaterne forpligtes til at udarbejde én samlet rapport over kvalitetsevalueringen. Kommissionen delegeres beføjelser til at fastsætte de nærmere regler herom i gennemførelsesretsakter. Det er derfor uklart, om ændringen vil medføre lempelser for medlemsstaterne i udarbejdelsen af den samlede kvalitetsevaluering.

Kontrol

Forslaget fastlægger, at støttemodtagere, som er udtaget til fysisk kontrol i forhold til en støtteansøgning, betalingsanmodning eller konditionalitet, i videst muligt omfang ikke efterfølgende udtages til kontrol samme år, bortset fra ved omstændigheder, der kræver en ekstra fysisk kontrol for at sikre en

effektiv beskyttelse af EU's finansielle interesser. Dette må ikke reducere det samlede niveau for kontrol, og for konditionalitet skal medlemsstaten sikre, at minimumskontrolprocenten er respekteret. Desuden afklarer forslaget, at medlemsstaterne for areal- og dyrerelaterede ordninger kan beslutte ikke at udføre fysisk kontrol, hvor betingelserne for støtteberettigelse for interventioner overvåges under arealovervågningssystemet.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget forventes behandlet i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Gældende dansk ret omfatter lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. Dertil kommer en række bekendtgørelser for de enkelte støtteordninger under den strategiske plan.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning, afhængig af implementeringsvalg i Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Forslaget vil dog kunne medføre en forøgelse af EU-udgifter til frugt og grøntsektoren på omkring 5,75 mio. euro (cirka 43,1 mio. kr.) årligt, da det bliver nemmere for producentorganisationerne at opnå en forøgelse af støtten til interventioner i de strategiske planer på 0,5 pct. point. Støtten er beregnet ud fra værdien af de markedsførte produkter og varierer fra mellem 4,1 pct. til 5,5 pct. afhængigt af modtageren og hvilke formål, der forsøges opnået. Forslagets begrænsning af landbrugsreservens anvendelsesområde kan medføre en nedjustering af de økonomiske udgifter til tiltag under landbrugsreserven. Den samlede budgetramme til landbrugsreserven forbliver uændret.

Forslaget om tilføjelsen af interoperabilitet kan reducere dataindsamlingen hos f.eks. landmænd til et minimum, så oplysninger kun skal indsendes én gang til staten. Dette kan medføre, at der skal etableres en integreret sømløs dataudveksling mellem Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og relevante myndigheder, så landmanden f.eks. kun én gang skal oplyse, hvilken afgrøde der dyrkes på marken. Der er behov for flere oplysninger fra Kommissionen om dette forslags omfang og konsekvenser, herunder hvilke systemer, data og rapporteringsforpligtelser forslaget omfatter, hvilken fælles standard medlemsstaterne skal kunne levere data til, hvad deadline er for implementering af interoperabilitet, og hvad konsekvensen af mangelfuld eller forsinket implementering vil være. Alle disse forhold påvirker forslagens administrative, økonomiske og eventuelt lovgivningsmæssige konsekvenser. Et tidligt skøn for den økonomiske konsekvens for den ansvarlige myndighed er to yderligere årsværk til koordination og implementering af et krav om interoperabilitet.

Det bemærkes, at afledte nationale merudgifter som følge af EU-retsakter holdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillinger, jf. budgetvejledningens pkt. 2.4.1.

Kommissionen har ikke udarbejdet en konsekvensanalyse af forslaget. Konsekvenserne af en række elementer i forslaget vil afhænge af, hvorvidt medlemsstaterne vil anvende de nye muligheder. Kommissionen skønner dog i et arbejdsdokument, at de nationale administrationer vil opnå en årlig byrdelettelse svarende til 210 mio. euro (ca. 1,6 mia. kr.) på EU-plan.

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget vurderes kun at have begrænsede erhvervsøkonomiske konsekvenser. Kommissionen skønner i et arbejdsdokument, som ledsager forslaget, at der vil være årlige byrdelettelser for landmænd svarende til 1,58 mia. euro (11,8 mia. kr.) på EU-plan, hvilket alt overvejende (dvs. for mere end 90 pct.) stammer fra de foreslåede ændringer af støtteordningen for mindre landbrug. Dernæst er der lettelser for økologiske landmænd, som skal opfylde færre elementer under konditionalitet, lettelser ved investeringsstøtte og datadeling.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget skønnes at have en meget begrænset negativ virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark på grund af undtagelser for økologiske bedrifter.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Økologisk Landsforening er generelt positivt indstillet over for forslaget. Det er en anerkendelse af økologien som spydspids i forhold til at fremme en grøn omstilling i landbruget, når økologi klassificeres som "grønne pr. definition" i forhold til flere GLM krav.

Overordnet er det vigtigt at opretholde de grønne ambitioner for EU's landbrugsstøtte. Det er derfor vigtigt, at forenklingsforslagene ikke må kunne føre til en udvanding af EU støttens bidrag til grøn omstilling i landbruget. Økologisk Landsforening kan ikke vurdere om ændringerne angående permanent græs vil føre til en forringelse. Danmark ligger i god afstand til referencearealet for permanent græs, så det vurderes ikke at gøre en forskel i Danmark. Økologisk Landsforening savner dog en begrundelse for forslaget. Ligeledes savner Økologisk Landsforening en begrundelse for, at de 5 år ændres til 7 år, før et areal klassificeres som permanent græs. Aktuelt i Danmark er det dog vigtigt, at den mulighed udnyttes, ind til det danske GLM 10 krav bliver justeret. Arealer der er lagt ud som brak under GLM 10 skal naturligvis kunne fortsætte som et GLM 10 areal uden at miste status som GLM 10 areal uanset antal år.

Økologisk Landsforening kan bakke op om ændringerne for små landbrug. Økologisk Landsforening bakker også op om de ændringer, der styrker mulighederne for at støtte grønne omstillingstiltag. Det gælder muligheden for at støtte opfyldelsen af krav pålagt ifølge national lovgivning, som går ud over de tilsvarende obligatoriske minimumskrav og betalinger til dækning af ekstraomkostninger og tabt indkomst som følge af krav fastsat ifølge GLM 2 normen.

Under forudsætning af at ønskede ændringer til de strategiske CAP-planer ikke medfører, at det grønne ambitionsniveau sænkes, er det vigtigt, at det bliver mere agilt at ændre de strategiske CAP-planer, så ændringer ikke udsættes unødigt. Økologisk Landsforening anser det også for en fordel, at risikoen for reduktion/suspension af EU midler nedsættes. Denne risiko antages i dag at holde det grønne ambitionsniveau nede.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at Kommissionens forenklingspakke indeholder en række forslag til forenkling og mindre justeringer af reglerne for EU's landbrugspolitik. En række af forslagene vil være

direkte gældende for de europæiske landmænd, mens det for andre forslag skal undersøges, om det vil være relevant at implementere i Danmark. Landbrug & Fødevarer ser det som meget positivt, at Kommissionen har fokus på forenkling. I de konkrete forslag er der dog her og nu kun tale om mindre justeringer af reglerne, og i realiteten vil det sandsynligvis kun være noget, der kan mærkes i begrænset omfang hos landmændene.

Reel forenkling kræver, at man tænker det ind i den grundlæggende opbygning af hele den fælles landbrugspolitik. Den chance byder sig, når Kommissionen til juli fremlægger sit forslag til den næste reform af den fælles landbrugspolitik. Landbrug & Fødevarer håber selvsagt, at de gode intentioner overføres, så de slår fuldt igennem der.

Der er dog interessante og gode ting i forenklingspakken. I forhold til GLM-kravene ser der ud til at være muligheder, som belønner økologerne for de tiltag, de allerede gør på bedrifterne i forhold til økologireglerne, da de fremadrettet anses som værende "grønne per definition" i forhold til flere GLM-krav end tidligere. Det er her vigtigt, at de udmøntes, så de får en reel betydning i praksis. Der gives også mulighed for, at medlemsstaterne kan fastlægge GLM-krav, så de ikke går ud over gældende nationale standarder. Her ser Landbrug & Fødevarer en mulighed for at få ændret GLM 6-kravet om jorddække, så det følger de nationale regler for dyrkningsrelaterede tiltag, jordbearbejdningsreglerne, frem for som nu hvor der reelt er et dobbelt regelsæt på dette område.

Ligeledes er det interessant, at medlemslandene får mulighed for at ændre permanent græs definitionen fra fem til syv år. Landbrug & Fødevarer ser det som en mulighed for at udskyde tidspunktet, hvor landmænd som følge af det nye GLM 10-krav reelt presses til opløjning af arealer med 4 pct. brak til skade for biodiversiteten. Det vil endvidere give tid til at få fjernet det danske særkrav.

På længere sigt er det måske mest interessante forslag i pakken, at det fremadrettet vil blive muligt at give støtte til opfyldelse af nationale krav, der ligger ud over EU-lovgivningen. Det er et vigtigt muligt værktøj at have i værktøjsskassen i forhold til den kommende implementering af den grønne trepart i Danmark. Landbrug & Fødevarer vil gerne yderligere understrege vigtigheden af, at, at denne mulighed helt konkret bliver anvendelig i forhold til at sikre, at det bliver muligt at støtte specifikke nye klimateknologier- og tiltag uden modregning, som det helt specifikt er nævnt i trepartsaftalens afsnit vedrørende tilskudsordninger under EU's landbrugsstøtte. Det vil sige, at den kommende CO₂e-afgift på metan, lavbundsjord m.v. sidestilles med nationale krav. Landbrug & Fødevarer finder det vigtigt, at der parallelt med dette arbejdes på andre alternative løsningsmuligheder for at gennemføre denne meget vigtige del trepartsaftalen. Desuden ønsker Landbrug & Fødevarer, at den konkrete forordningstekst justeres, så ordet "*corresponding*" slettes fra teksten (artikel 31 og 70), så det sikres, at der kan gives støtte for krav på områder, som f.eks. klimaområdet, der ikke er direkte reguleret i EU-lovgivningen.

Der er dog også klare mangler i forenklingspakken. Landbrug & Fødevarer havde gerne set, at Kommissionen havde lavet forenkling af definitionen om en 'aktiv landbruger'. Det er et krav, som giver utrolig meget administrativt bøvlg og urimelige konsekvenser i Danmark, og primært rammer mange mindre landbrug. Samtidigt havde Landbrug & Fødevarer gerne set, at Kommissionen havde ændret på sanktionssystemet på konditionalitet, som har vist sig at give nogle meget disproportionale sanktioner, når GLM-krav kontrolleres via satellitkontrol.

Endelig vil Landbrug & Fødevarer kvittere for, at der i forenklingspakken også er gjort en indsats for at forenkle de administrative procedurer i forbindelse med de løbende justeringer af de strategiske planen. Landbrug & Fødevarer finder det vigtigt, at ændringerne får en reel betydning, som også kan mærkes for landmændene i form af mulighed for hurtigere løbende justeringer af uhensigtsmæssige regler, og at

reglerne for det næstkommende ansøgningsår kan være på plads minimum et halvt år før, de træder i kraft, så landmændene har mulighed for at nå at tilpasse sig.

Danmarks Naturfredningsforening anfører, at ambitionen om at tilpasse den fælles landbrugspolitik til en bredere grøn lovgivning var et centralt aspekt af aftalen, der blev vedtaget i 2021. Danmarks Naturfredningsforening ser derfor med stor bekymring på, at dette desværre er under afvikling gennem muligheden for at fravige en række grønne krav begyndende med GLM 4 i efteråret 2024 og nu ved fjerne krav om konditionalitet med EU's miljø- og klimalovgivning landenes strategiske CAP-planer. DN mener, at forenkling kan være godt, men når det sker gennem en aflysning af miljøregler og -standarder og har en markant negativ indvirkning på beskyttelsesniveauet, er det i Danmarks Naturfredningsforenings optik en reel deregulering på miljøfronten. I stedet for at søge at omstille landbruget i en grøn retning og styrke sektorens eget ansvar for dens forurening væltes omkostningerne for at vedligeholde- og forbedre miljø-, klima- og naturtilstanden igen over på samfundet.

Danmarks Naturfredningsforening mener, at er dybt uansvarligt, at Kommissionen ikke har foretaget en konsekvensvurdering af simplificeringsforslaget, og at Danmark bør kræve dette, før der kan træffes beslutning om de foreslåede forenklinger. Danmarks Naturfredningsforening er uenig i betragtningen om, at "Forslaget skønnes at have en meget begrænset negativ virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark på grund af undtagelser for økologiske bedrifter.", og finder at dette skal belyses en konsekvensvurdering af forenklingsspakken fra Kommissionen, før det kan påstås.

Danmarks Naturfredningsforening finder det yderst problematisk, at der med forslaget lægges vægt på at fjerne forbindelsen (konditionaliteten) mellem den fælles landbrugspolitik og miljø- og klimalovgivning (navnlig artikel 120 og 159), når medlemsstaterne skal lave deres nationale strategiske CAP-planer. Listen omfatter fugle-, habitat-, nitrat- og vandrammedirektiverne sammen med otte andre vigtige grønne love, der var i kraft, da den nuværende fælles landbrugspolitik blev vedtaget. Herudover lægges i forslaget op til at sløjfe, at der oprettes ny konditionalitet gennem at udvide listen med miljø- og klimalovgivning føjet til EU's miljølovgivning siden 2021 f.eks. naturgenopretningsforordningen og jordovervågningsdirektivet. Ved at fjerne dette forspildes også mulighed for at yde mere målrettet støtte til landmændene for at implementere disse vigtige nye europæiske love i deres drift.

Danmarks Naturfredningsforening finder, at det ikke kun et tilbageskridt i EU's bestræbelser på at lave en grønnere fælles landbrugspolitik, men også strider imod kravene i EU-traktaterne for at sikre, at bæredygtighedsindsatsen integreres på tværs af politikker. Danmarks Naturfredningsforening mener, at Danmark ikke kan støtte dette, hvis man fortsat ønsker en grønning af EU-landbrugspolitikken.

I forhold til permanente græsarealer og GLM 1 anser Danmarks Naturfredningsforening det som en markant miljøforringelse, når der i forslaget lægger op, at beskyttelsen af græsarealer (GLM 1) kan hæve tærsklen fra 5 pct. til 10 pct. (for 2018-referenceniveauet) for tilladte reduktioner af permanente græsarealer, før medlemsstaterne er forpligtet til at pålægge forpligtelser til at konvertere tilbage til græsarealer. Disse områder har både en vigtig funktion ift. kvælstof- og klimareduktioner.

Danmarks Naturfredningsforening anser det også som en klar svækkelse af beskyttelsen af tørveområder og vådområder (GLM 2), når der i Kommissionens forslag lægges op til, at medlemsstaterne kan bruge eksisterende national lovgivning til at definere reglerne under denne GLM og betale landmændene for at overholde disse regler. Dette ville gøre det muligt at bruge offentlige midler til blot at finansiere overholdelse af loven, hvilket ville underminere princippet om, at offentlige midler kun bør bruges til at finansiere det, der er ud over de obligatoriske krav. Dette er en forpasset mulighed for at styrke allerede svage beskyttelser af vådområder og græsarealer, som fungerer som kulstofreducerende virkemiddel, filtrerer og opbevarer vand og fungerer som uproduktive landskabselementer i det dyrkede land.

Finansiering bør i stedet gives til landmænd, der går ud over reglerne og udfører reel vådlægning af sådanne områder.

I forhold til GLM 4 anfører Danmarks Naturfredningsforening, at Danmark i dag har store udfordringer med at opfylde vandrammedirektivets mål, idet størstedelen af vandløbene og de omfattede søer ikke er i god økologisk tilstand. I lyset af dette er det afgørende, at implementeringen af GLM 4 understøtter og ikke svækker beskyttelsen af vandmiljøet. Den foreslåede mulighed for fleksibilitet i definitionen af vandløb og søer under GLM 4 må ikke føre til, at beskyttelsen indskrænkes. Hvis vandløb og søer i højere grad undtages fra det oprindelige krav i GLM 4, risikerer man øget næringsstofftab og yderligere forringelse af vandmiljøet – hvilket vil være i direkte modstrid med målsætningerne i vandrammedirektivet i 2027. Det anbefales derfor, at Danmark fastholder en bred og ambitiøs definition af vandløb og søer i GLM 4, så flest muligt vandområder omfattes af markbræmmekravet under GLM 4.

I forhold til udbetaling af støtte til mindre landbrug anfører Danmarks Naturfredningsforening, at foreningen støtter op om at modarbejde den nuværende strukturudvikling, der fører til større og færre bedrifter. Det skyldes at det kan skabe en større diversitet i det dyrkede land og sikre bedre vilkår for blandt andet ekstensive og/eller økologiske bedrifter, der har et øget fokus på dyrevelfærd og robusthed i landbrugssystemerne. Dog må den foreslåede "lump-sum" model ikke mindske mindre landmænds incitament til at bidrage med både nationale og EU-målsætninger på miljø-, klima- og naturområdet.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemsstaterne vil kunne støtte Kommissionens forslag.

Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at der sættes fokus på forenkling og byrdelettelser for såvel landmænd som medlemsstater samt bedre regulering i EU-lovgivningen. Det er regeringens generelle holdning, at forslaget kan støttes, idet medlemsstaterne med forslaget får øget fleksibilitet i forhold til implementeringen af den fælles landbrugspolitik. Regeringen finder, at Kommissionen bør tilvejebringe en konsekvensvurdering af forslaget i overensstemmelse med principperne om bedre regulering.

Regeringen finder, at landbrugspolitikken skal understøtte den grønne omstilling af landbrugserhvervet. Regeringen støtter i den forbindelse forslag, der bidrager til at styrke incitamentet til økologisk jordbrugsproduktion. Regeringen kan støtte, at der bliver mulighed for, at medlemsstaterne kan yde betalinger for krav som f.eks., at medlemsstaterne får mulighed for at yde betalinger til forpligtelser, der bidrager til opfyldelse af nationalt pålagte krav, som går ud over de tilsvarende obligatoriske minimums-krav, der er fastsat i EU-lovgivning.

Regeringen kan støtte, at der gennemføres administrative lettelser i relation til udarbejdelse og behandling af præstationsrapporten, som følge af, at den årlige præstationsafstemning fjernes. I den forbindelse vil det være vigtigt, at ændringen kan få effekt for indeværende regnskabsår 2025.

Regeringen anerkender, at der kan være brug for yderligere fleksibilitet for små landbrug, men at det er vigtigt at fremme den europæiske landbrugssektors konkurrenceevne samt fokus på lige konkurrencevilkår på tværs af sektoren og medlemsstater. Regeringen støtter, at der gives yderligere muligheder i forhold til unge landmænd. Regeringen støtter generelt, at der sker tilpasninger af landbrugsreserven, hvor der sker en fokusering af anvendelsen. Regeringen finder, at der skal være fokus på at reducere de administrative omkostningerne ved nye elementer i forslaget, herunder det nye krav om interoperabilitet.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt udvidet grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg den 2. juni 2025.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.